

Motion om reducering av medlemsavgift för Riksförbundet

Avsändare:

Västra Götalands distrikt, Gävleborgs län, Uppsala län, Värmlands distrikt och Kronobergs län

Bakgrund

Under våren och försommaren 2025 har frågan om medlemsavgiftens uppbyggnad varit aktuell i flera delar av landet. Västra Götalands 4H har tillsammans med andra distrikt och klubbar deltagit i gemensamma samtal där alternativa modeller har diskuterats. Ett flertal distrikt, inklusive Stockholm, Uppsala och Västra Götaland, har också behandlat motioner från klubbar på sina stämmor i ämnet. Idag är medlemsavgiften i Sveriges 4H tredelad – en andel går till klubben, en till distriktet/länet och en till Riksförbundet. Det gör att avgiften totalt sett kan bli hög och mer eller mindre oförutsägbar i våra klubbar.

Klubbarna har endast direkt inflytande över sin egen del av medlemsavgiften. De andra två delarna av avgiften kan endast påverkas via motioner och representation på stämmor. Resultatet blir att det krävs externa bidrag till klubbarna för att kunna reducera medlemsavgiften. Det leder till att det blir svårt att motivera och rekrytera 4H-medlemmar. Dessutom är det enklare för klubbar med gård att söka bidrag till skillnad från enskilda klubbar, vilket kan leda till en varierad ekonomisk situation. Flera organisationer har låg eller ingen medlemsavgift för barn och ungdomar, exempelvis Fältbiologerna, Skog och ungdom och flera politiska ungdomsförbund.

I praktiken leder det ofta till att klubbar sänker sin del av avgiften och/eller genomför gratisaktiviteter för att rekrytera medlemmar. Det innebär därmed att klubben betalar för aktiviteten från en befintlig klubbkassa, vilket i sin tur gör klubbarna sårbara ekonomiskt. Konsekvenserna blir oftast att endast äldre medlemmar blir kvar, vilket i sin tur gör det svårt att uppfylla MUCF:s krav för att vara bidragsberättigad. Detta påverkar Riksförbundets ekonomi direkt. En negativ spiral skapas där både medlemsantal och ekonomiskt stöd minskar, vilket inte är hållbart i längden. På så vis sponsras Riksförbundet av klubbens kassa.

Motivering

Riksförbundets del i medlemsavgiften gäller för samtliga medlemmar i vår organisation. Klubbarnas verksamheter och förutsättningar ser olika ut enligt devisen "verksamhet skapas av medlem för medlem". Med detta ser vi det svårt att stå

bakom nuvarande riksförbunds-medlemsavgift. Riksförbundets existens ska inte vara på grund av medlemmarna utan tack vare medlemmarna.

Vi ser samtidigt att klubbarna med 4H-gårdar har andra förutsättningar än den enskilda klubben. De har större möjlighet att erbjuda kontinuerlig tillgång till verksamhet, personal och miljö, vilket också motiverar att de kan betala en högre avgift till Riksförbundet. Det är också dessa klubbar som i högre utsträckning använder Riksförbundets resurser - exempelvis rådgivning, stöttning i ekonomiska frågor, personalfrågor och 4H-gårdscertifiering.

Riksförbundets verksamhet ska baseras på de bidrag och inkomster den kan tillgodogöra sig. Till exempel bidrag från MUCF, riksöverspännande donationer samt stöd från fonder. Genom en stegvis reducering av Riksförbundets medlemsavgift, kan Riksförbundet ställa om verksamheten med en lägre avgift över tid enligt att-sats nedan. Detta ger samtidigt klubbarna möjlighet att själva justera sin egen medlemsavgift och därmed få möjlighet att kunna täcka kostnaderna för en framtida 4H-gårdsavgift.

Denna motion är ett sätt att säkra vår organisations framtid – så att vi även om tio år har levande klubbar, fungerande styrelser och engagerade barn och unga runt om i hela landet som fortsätter att bidra till- och utbilda i den demokratiska processen. Vi behöver agera för att få mer 4H för fler. Det omfattar även de med ekonomiska utmaningar.

Mot denna bakgrund yrkar Västra Götalands distrikt, Gävleborgs län, Uppsala län, Värmlands distrikt och Kronobergs län:

Att riksförbundets del av medlemsavgiften tas bort stegvis under en treårsperiod, med målet att den helt avskaffas från och med verksamhetsåret 2028. Denna reducering innebär en minskning med 30% 2026, 40% 2027 samt 30% 2028. Dessa reduceringar beräknas på 2025 års medlemsavgift.

Att Riksförbundet erhåller hela MUCF-bidraget från och med år 2026.

Att Riksförbundet får i uppdrag att ta fram och presentera en avgiftsmodell för 4H-gårdar 2026, vilken börjar gälla efter godkännande av stämman 2026.

Riksförbundsstyrelsens svar:

Styrelsen tackar Västra Götalands distrikt, Gävleborgs län, Uppsala län, Värmlands distrikt och Kronobergs län för en engagerad och välformulerad motion som belyser en av våra mest centrala frågor: hur vi tillsammans skapar hållbara ekonomiska förutsättningar för 4H i hela landet.

Vi delar motionärernas ambition: fler barn och unga ska kunna delta i 4H, oavsett var de bor eller vilka ekonomiska förutsättningar de har. Vi ser och delar också oron över att avgiftsnivåerna i vissa fall kan göra det svårare för klubbar att rekrytera, särskilt i områden med svagare ekonomi. Det är en verklighet vi behöver ta på största allvar.

Samtidigt anser vi att motionens förslag riskerar att sätta fokus på interna strukturer och beräkningar samt försvaga hela organisationen snarare än att lösa grundproblemet. Vår bedömning är att fokus bör ligga på att **öka organisationens samlade resurser, inte att omfördela redan begränsade medel mellan våra organisationsled.**

Istället arbetar riksförbundet redan aktivt med att ta fram andra lösningar som möter samma utmaning som motionen pekar på:

- Vi har tagit viktiga steg för **nya finansieringsmöjligheter** genom nationella partnerskap, bland annat 90-kontot och därefter följande finansiering.
- Från 2025 finns det statliga **Fritidskortet**, som kan sänka tröskeln för barn och unga att delta i 4H-aktiviteter oavsett familjens ekonomi. Vi är samtidigt medvetna om att fritidskortet inte är en universallösning och behöver därför arbeta både med nya verksamheter som passar för det stödet och med finansiering för klubbar som inte kan använda fritidskortet.
- Vi arbetar med vår **kommunikation för att nå fler unga** och förenkla anmälningsadministration.

- **Utveckla stöd som ger tydligt medlemsvärde på lokal och regional nivå.** Det innebär bland annat att synliggöra mer konkret vilket stöd klubbar och distrikt kan räkna med från riksförbundet, samt att prioritera insatser som stärker klubbarnas förmåga att rekrytera och behålla medlemmar.
- **Fördjupa dialogen kring hur medlemsavgiftens användning skapar värde på alla nivåer.** Vi vill förbättra återkopplingen om hur medel används och skapa fler tillfällen för samtal inför beslut om avgifter, så att klubbar och distrikt får större möjlighet att påverka genom tidig dialog.

Vi vill också utforska möjligheten till mer samarbete och dialog. Till exempel genom en möjlig modell kring verksamhetsfond. Vi vill gärna undersöka en modell där både gårdar och klubbar kan söka verksamhetsfond. Det skulle kunna vara ett mer rättvist och konstruktivt sätt att möta olika behov lokalt och regionalt, utan att försvaga organisationens gemensamma kapacitet.

Vi vill också arbeta för att stärka upplevelsen av stöd, samarbete och uppskattning mellan våra organisationsled. Riksförbundet vill tydligare lyfta och synliggöra värdet av alla nivåers arbete och roll i organisationen. Detta är en grund för långsiktigt förtroende och gemensam utveckling, och ett viktigt komplement till de ekonomiska frågorna. Vi blir riktigt starka då både anställda och ideella skapar träffsäker och kvalitativ verksamhet som är lätt att administrera.

Vi vill också understryka att avgiftsnivåerna i grunden har varit relativt stabila över tid, där de justeringar som görs oftast handlar om inflationspåverkan. Vi ser ett behov av att kommunicera detta tydligare och skapa mer framförhållning så att klubbarna får bättre möjlighet att planera sin ekonomi långsiktigt.

Medlemsavgiften är fortsatt en nödvändig del av vår gemensamma grundfinansiering och en viktig signal till externa finansiärer om vår stabilitet och långsiktighet. Att reducera eller avskaffa riksförbundets del nu skulle:

- Försvaga vår förmåga att säkra och utveckla nationella bidrag, samarbeten och nya intäktskällor.

- Minska möjligheten att ge nödvändigt stöd till klubbar och distrikt i form av rådgivning, utbildning, arbetsgivarstöd och utvecklingsinsatser.
- Riskera vårt anseende som en stabil, medlemsburen organisation – något som är avgörande för fortsatt extern finansiering.

Förslaget om en särskild avgiftsmodell för 4H-gårdar bedöms inte heller vara ändamålsenligt. Större 4H-gårdar har redan fler medlemmar och bidrar därigenom med högre avgiftsintäkter och starkare legitimitet till hela organisationen. På så sätt speglas deras kapacitet redan i dagens system. Att införa en särskild gårdsavgift skulle därför riskera att bli ett nytt räknesätt utan att faktiskt tillföra mer värde.

Därtill skulle arbetet med att ta fram en modell kräva betydande tid och administration, samtidigt som det är oklart om det skulle ge ett mer rättvist eller hållbart resultat. Gårdarnas ekonomiska förutsättningar skiljer sig också åt mellan olika kommuner, vilket gör det svårt att skapa en enhetlig och rättvis modell. Vi ser samtidigt att gårdarna ofta har mer omfattande verksamhet och därmed större kontakt med riksförbundet. Det är en fråga vi behöver följa upp, men vi menar att lösningen är att stärka oss gemensamt. Inte att införa nya interna avgifter. I stället ser vi behov av att stärka oss nationellt med bra modeller för hur man lokalt och regionalt kan arbeta som partner till kommunen på ett hållbart sätt, för både god ekonomi och hög kvalitet på gårdarna.

Sammanfattning

Styrelsen delar motionärernas ambition att stärka 4H i hela landet. Vi är dock övertygade om att detta bäst uppnås genom att **växa våra gemensamma resurser och utveckla vårt samarbete**, inte genom att försvaga riksförbundets finansiella kapacitet eller lägga tid och kraft på nya interna beräkningsmodeller med begränsad effekt.

Vi delar motionärernas oro och mål och även om vi väljer en annan väg än den som föreslås, hoppas vi att våra pågående satsningar och förslag på framtida stöd visar att vi vill lösa samma problem tillsammans med er. Vår gemensamma riktning är tydlig: att skapa **mer 4H för fler**.

Mot denna bakgrund yrkar riksförbundsstyrelsen:

Att-sats:	Riksförbundsstyrelsens förslag till beslut:	Motivering:
1. Att riksförbundets del av medlemsavgiften tas bort stegvis och avskaffas 2028.	Avslag	Riskerar att kraftigt försvaga organisationens finansiering och stöd till hela 4H.
2. Att riksförbundet erhåller hela MUCF-bidraget från och med 2026.	Avslag	Strider mot bidragets syfte och skulle försämra möjligheterna till lokal utveckling.
3. Att riksförbundet tar fram en avgiftsmodell för 4H-gårdar till 2026.	Avslag	Gårdars kapacitet speglas redan i medlemsantalet. En separat avgift skulle innebära ökad administration och komplexitet utan att tillföra nytt värde. Fokus bör ligga på nationellt stöd för hållbara partnerskap med kommuner, som stärker både ekonomi och kvalitet på gårdarna.